

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS TYRIMAS

Rodiklių suvestinė-ataskaita

Sudarė: I. Petrauskienė,

*visuomenės sveikatos specialistė vykdanti visuomenės
sveikatos stebėseną*

Įvadas

2020 metais visose Lietuvos savivaldybėse buvo atliktas mokyklinio amžiaus 5, 7 ir 9 (I gimnazijos) klasių mokinių gyvenimo tyrimas. Tyrimas atliktas įgyvendinant Sveikatos apsaugos ministro įsakymą, įtvirtinantį periodinius gyvenimo tyrimus kaip visuomenės sveikatos stebėsenos elementus.

Tyrimas atskleidė esamą mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo situaciją atskirose savivaldybėse ir bendrai Lietuvoje, pateikiant įrodymus kryptingam sveikatą stiprinančios veiklos planavimui konkrečioje savivaldybėje, o ateityje atlikus daugiau pakartotinių tyrimų bus galima stebėti rodiklių pokyčius.

Tyrimas atliktas vadovaujantis Higienos instituto (toliau – HI) parengta gyvenimo tyrimų organizavimo ir vykdymo metodika. Anketinei apklausai naudotas su Sveikatos apsaugos ministerija suderintas standartizuotas klausimynas.

Vaikų gyvenimo stebėsenos rodikliai suskirstyti į 3 grupes:

- ✓ laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas;
- ✓ sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas, pasyvus laisvalaikis ir mitybos įpročiai, burnos higiena);
- ✓ rizikingas elgsena (tabako, elektroninių cigarečių rūkymas, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimas, patyčios ir saugumas kelyje, namuose bei mokykloje).

2020 m. mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo tyrimo duomenų bazę sudarė 35 473 respondentų užpildytos anketos, iš kurių 702 anketas užpildė Kaišiadorių r. sav. moksleiviai, iš jų 253 buvo 5 kl. mokiniai, 212 – 7 kl. mokiniai, 227 – 9 arba I gimnazijos klasės mokiniai.

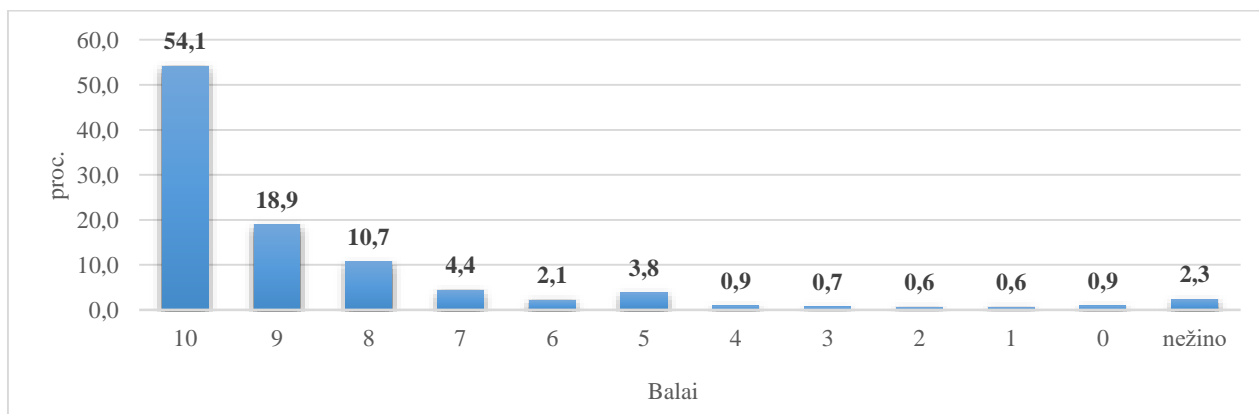
TYRIMO APIMTYS

	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	12203	11843	11164	35562
Kaišiadorių r. sav.	253	212	227	702

* Skaičiuojant bendrus rodiklius buvo įtraukti respondentai, nenorėję klasės, kurioje mokosi.

Sociodemografinės respondentų charakteristikos Kaišiadorių r. sav.

PAGAL LYTĮ		
Berniukas	346	49,3 proc.
Mergaitė	341	48,6 proc.
Savo lyties neįvardino	15	2,1
KLASĖ		
5	253	36 proc.
7	212	30,3 proc.
9	227	32,3 proc.
Savo klasės neįvardino	10	1,4 proc.
GYVENAMOJI VIETA		
Miestas	275	39 proc.
Kaimas	356	51 proc.
Savo gyv. vietos neįvardino	71	10 proc.
ŠEIMOS PADĖTIS		
Gyvena su abiem tėvais (globėjais)	512	72,9 proc.
Gyvena su vienu iš tėvų (globėju)	133	18,9
Kita	57	8,2 proc.
TĖVŲ (GLOBĖJŲ) UŽIMTUMAS		
Abu turi darbą	511	72,8 proc.
Vienas turi	149	21,2 proc.
Abu neturi	11	1,6 proc.
Nežino, ar turi	31	4,4 proc.

1 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal pasitenkinimą santykiais šeimoje (0 – visai nepatenkintas, 10 – labai patenkintas).

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS RODIKLIAI

1. Laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi pakankamai laimingi ar labai laimingi vertindami savo dabartinį gyvenimą, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	80,1	70,8	68,3	73,2
Kaišiadorių r. sav.	83,6	68,4	72,3	75
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	85	79,6	74,3	79,8
Kaišiadorių r. sav.	87,7	80	74,1	80,8
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie yra patenkinti savo išvaizda, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	52,8	37,1	31,7	40,8
Kaišiadorių r. sav.	55,2	37,7	35,5	43,4

2. Sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas, mityba)

2.1. Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankštinasi ar sportuoja bent 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	38,5	39,5	36,3	38,1
Kaišiadorių r. sav.	45,9	38,3	37,8	41,1
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu, mankštinasi ar sportuoja bent 60 minučių, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	15,7	13,5	11,5	13,6
Kaišiadorių r. sav.	20,5	12	15,9	16,2
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų (televizoriaus, kompiuterio, planšetės, išmaniojo telefono), dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	14,4 ¹	25,3 ¹	35,6 ¹	25 ¹
Kaišiadorių r. sav.	15,2	29,7	35,4	26,9

¹ Skaičiuojant rodiklį nebuvo įtraukti Raseinių r., Vilniaus m. ir Vilniaus r. savivaldybių duomenys

2.2. Mitybos įpročiai bei burnos higiena

Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	51,1	43,7	41,8	45,5
Kaišiadorių r. sav.	46,8	47,7	47,9	47,3
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	38,8	35,2	30,1	34,7
Kaišiadorių r. sav.	36,4	39,7	37,4	37,7
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	32,6	33,2	31,1	32,3
Kaišiadorių r. sav.	32,1	32,7	33,9	32,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	16,4	17,7	18,1	17,4
Kaišiadorių r. sav.	21,3	19,1	21,6	20,9
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	9,8	10,9	11,3	10,6
Kaišiadorių r. sav.	16,7	18,5	15,5	17,2
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savaitę geria energinius gėrimus, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	11,9	15,8	23,2	16,9
Kaišiadorių r. sav.	14,8	18	29,6	20,8
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	39,5	35	35,6	36,7
Kaišiadorių r. sav.	35,1	36	36,5	35,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau nei kartą per dieną, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	58,9	56,4	55,9	57
Kaišiadorių r. sav.	57,9	60,3	58	58,3

3. Rizikingas elgesys

3.1. Tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	2,1	4,7	14,8	7
Kaišiadorių r. sav.	6,7	5,9	13,3	8,7
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	3,4	9,8	25,8	12,7
Kaišiadorių r. sav.	9,1	10	26,4	15
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	3,3	9,5	24,7	12,2
Kaišiadorių r. sav.	10,3	9,9	27,4	15,8
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	5,8	19,4	36,6	20,1
Kaišiadorių r. sav.	9,9	19,5	33,9	20,9

3.2. Alkoholio vartojimas

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	4,1	8,1	20,4	10,6
Kaišiadorių r. sav.	9,1	8	17,2	11,6
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	8	18,8	40,4	21,9
Kaišiadorių r. sav.	9,4	15,8	35,6	20,3

3.3. Narkotinių medžiagų vartojimas

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kanapes („žolę“, marihuaną, hašišą), dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	1	1,7	7,1	3,2
Kaišiadorių r. sav.	5	2,4	5,8	4,4
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kitus narkotikus nei kanapes, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	0,9	1,5	3,2	1,8
Kaišiadorių r. sav.	5	1,9	3,6	3,5

3.4 Saugumas kelyje

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	39,6	22,4	13,9	25,6
Kaišiadorių r. sav.	39,2	28,8	19,5	29,4
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	85,4	79,7	75,4	80,3
Kaišiadorių r. sav.	83,5	77	74	78,4
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada dėvi šalną važiuodami dviračiu, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	16,3	7,2	3,5	9,3
Kaišiadorių r. sav.	20,2	6,6	2,7	10,3

3.5. Patyčios

Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi kiti mokiniai per paskutinius 2 mėnesius, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	37,8	36,8	23,5	33
Kaišiadorių r. sav.	41,4	32,4	29,7	35,1
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų mokinių per paskutinius 2 mėnesius, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	22	28,1	24,4	24,9
Kaišiadorių r. sav.	31,6	23,3	26,7	27,5

Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	10	9,5	8,3	9,3
Kaišiadorių r. sav.	8	9,1	11,1	9,4
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	13,4	17,9	16,6	15,9
Kaišiadorių r. sav.	14,4	14,8	17,3	15,4

3.6. Saugumas namų ir mokyklos aplinkoje

Mokyklinio amžiaus vaikų, kuriuos per paskutinius 2 mėnesius mušė ar kitaip fiziškai baudė tėvai, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	11,4	7,2	5,6	8,2
Kaišiadorių r. sav.	12,2	6,2	7,5	9
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs namų aplinkoje, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	96,1	96,3	96,3	96,2
Kaišiadorių r. sav.	94,9	94,2	96	94,9
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs mokyklos aplinkoje, dalis (proc.)				
	5 klasė	7 klasė	9 klasė	Iš viso
Lietuva	85,9	83,2	86,8	85,3
Kaišiadorių r. sav.	83	78,6	86,2	82,7